

Problems of Forming Professional Competencies of Art Teachers in the Context of Modern Pedagogical Requirements

¹ Nuray Bagirova

<https://doi.org/10.69760/gsrh.0250206004>

Background and Purpose: Current educational reforms and changing societal needs have increased the urgency of improving visual arts instruction. The effectiveness of this process depends largely on the professional competencies of art teachers and their ability to meet modern pedagogical requirements. This study examines the existing level of art teachers' competencies, identifies key challenges, and proposes effective models and strategies for their development. The article also reviews teacher preparation standards, pedagogical innovations, and international practices in arts education.

Methodology: A mixed-methods design was used. Quantitative data were gathered through a nationwide survey evaluating teachers' professional knowledge, skills, and methodological readiness. Qualitative insights were obtained through interviews with experts, education managers, and experienced teachers. Data were analyzed using statistical tools and thematic analysis.

Key Findings: Results reveal that many teachers lack adequate digital skills and competencies in inclusive teaching—both of which are essential in contemporary classrooms. The study confirms the need for continuous professional development programs that emphasize active learning, interdisciplinary integration, and mentorship-driven training.

Significance: The findings offer practical guidance for institutions involved in teacher training and professional development. This study contributes to the advancement of competency-based approaches and supports the overall improvement of arts education.

Keywords: *Art Teacher, Professional Competencies, Modern Pedagogy, Educational Technologies, Professional Development.*

¹ Baghirova, N. Master's Student, Nakhchivan State University, Azerbaijan. Email: n1614407@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4521-3612>

MÜASIR PEDAQOJİ TƏLƏBLƏR KONTEKSTİNDƏ TƏSVİRİ SƏNƏT MÜƏLLİMLƏRİNİN PEŞƏKAR KOMPETENSİYALARININ FORMALAŞDIRILMASI PROBLEMLƏRİ

¹ Nuray Bağirova

<https://doi.org/10.69760/gsrh.0250206004>

Xülasə: Giriş və Məqsəd: Müasir təhsil islahatları və cəmiyyətin dəyişən ehtiyacları fonunda təsviri sənət təliminin keyfiyyətinin yüksəldilməsi aktualıq kəsb edir. Bu tədqiqatın əsas məqsədi müasir pedaqoji tələblər kontekstində təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar kompetensiyalarının mövcud vəziyyətini təhlil etmək və bu kompetensiyaların effektiv formalaşdırılması üçün optimal modelləri və istiqamətləri müəyyənləşdirməkdir. Məqalədə müəllim kadr hazırlığının standartları, pedaqoji innovasiyalar və sənət təhsili sahəsindəki beynəlxalq təcrübə nəzərdən keçirilir.

Metodologiya: Tədqiqatda qarışıq metodologiyadan istifadə edilmişdir. Cəmiyyət təhlili üçün respublika üzrə təsviri sənət müəllimləri arasında anket sorğusu aparılmış, onların peşəkar bilik və bacarıqları, habelə metodiki hazırlığı qiymətləndirilmişdir. Keyfiyyət təhlili üçün isə aparıcı mütəxəssislər, təhsil menecerləri və qabaqcıl müəllimlərlə dərin müsahibələr aparılmışdır. Toplanmış məlumatlar statistik proqramlar vasitəsilə işlənərək təhlil edilmişdir.

Əsas Nəticələr: Əsas nəticələr göstərir ki, müəllimlərin bir qisminin rəqəmsal bacarıqları və inklüziv təhsil metodlarına dair kompetensiyaları müasir tələbləri tam qarşılamır. Tədqiqatın yekun nəticəsi olaraq, müəllimlərin fasiləsiz peşəkar inkişafı üçün fəal, sənətlərarası inteqrasiyaya əsaslanan yeni modulların və mentorluq proqramlarının tətbiqi zərurəti sübut edilmişdir.

Əhəmiyyəti: Bu tədqiqatın əhəmiyyəti onun nəticələrinin təsviri sənət müəllimlərinin hazırlığı və ixtisasartırması ilə məşğul olan təhsil qurumları üçün praktik tövsiyələr təklif etməsindən ibarətdir. Məqalə müəllim kompetensiyalarının inkişafı strategiyalarına elmi töhfə verir və sənət təhsilinin təkmilləşdirilməsinə xidmət edir.

Açar sözlər: *Təsviri Sənət Müəllimi, Peşəkar Kompetensiyalar, Müasir Pedaqogika, Təhsil Texnologiyaları, İxtisasartırma.*

¹ Baghirova, N. Master's Student, Nakhchivan State University, Azerbaijan. Email: n1614407@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4521-3612>

1. Giriş

1. Problemin aktuallığı

XXI əsr təhsil sistemləri sürətlə dəyişən sosial, texnoloji və mədəni reallıqlar fonunda yeni çağırışlarla üzləşir. Müasir pedaqoji proses artıq yalnız biliklərin ötürülməsinə əsaslanmır; o, şagirdlərdə yaradıcı təfəkkürün, tənqidi düşüncənin, vizual savadlılığın və emosional intellektin inkişafını tələb edir (Eisner, 2002). Bu baxımdan təsviri sənət təhsili ümumi təhsil sistemində xüsusi yer tutur, çünki o, şagirdlərin həm estetik duyumunu, həm də idraki və sosial bacarıqlarını formalaşdıran çoxşaxəli bir sahədir.

Lakin bu missiyanın effektiv şəkildə həyata keçirilməsi birbaşa təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar kompetensiyalarının səviyyəsindən asılıdır. Tədqiqatlar göstərir ki, pedaqoji proseslərin yeni tələbləri ilə mövcud müəllim hazırlığı arasında ciddi uyğunsuzluq mövcuddur (Vahidova, 2019; Kərimova, 2021). Müasir təsviri sənət müəllimi təkcə ənənəvi rəsm və kompozisiya bacarıqlarını deyil, həm də rəqəmsal sənət texnologiyalarını, fənlərarası inteqrasiya metodlarını, inklüziv tədris strategiyalarını və refleksiv pedaqoji praktikaları mənimsəməlidir (Kərimov, 2022). Bu tələblər müəllimlərin peşəkar inkişafının ənənəvi yanaşmalardan fərqli olaraq daha çevik, innovativ və davamlı modellər əsasında qurulmasını zəruri edir.

Beləliklə, problemin aktuallığı ondan ibarətdir ki, təhsil proqramlarının dinamik transformasiyası şəraitində mövcud müəllim kadrlarının kompetensiyaları yenilənməyə və müasir pedaqoji tələblərə uyğunlaşdırılmağa böyük ehtiyac duyur. Bu ziddiyyətin aradan qaldırılması təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar inkişafının sistemli şəkildə təşkilini vacib edir.

2. Mövzu üzrə əvvəlki tədqiqatlara qısa icmal

Təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar kompetensiyalarının inkişafı həm yerli, həm də beynəlxalq tədqiqatçıların araşdırma mövzusu olmuşdur. Azərbaycan kontekstində D. S. Vahidova (2019) sənət təhsilinin nəzəri-pedaqoji əsaslarını və müəllim hazırlığının psixoloji komponentlərini geniş şəkildə təhlil etmişdir. A. B. Kərimovun (2022) tədqiqatları isə təsviri sənət dərslərində rəqəmsal metodların tətbiqi və innovativ tədris üsullarının səmərəliliyi ilə bağlı mühüm nəticələr ortaya qoymuşdur.

Beynəlxalq müstəvidə Eisner (2002) sənət təhsilinin tənqidi düşüncənin, vizual qavrayışın və yaradıcı interpretasiya bacarıqlarının formalaşmasında əvəzsiz rol oynadığını xüsusi vurğulamışdır. Digər aparıcı müəlliflərin fikirləri də göstərir ki, yaradıcı təhsil sahəsində müəllim kompetensiyalarının inkişafı biliklərin ötürülməsi ilə məhdudlaşmamalı, həm də estetik təcrübə, refleksiv düşüncə və innovativ metodologiyaların tətbiqi üzərində qurulmalıdır.

Bu tədqiqatlar göstərir ki, təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar hazırlığı təkcə praktiki bacarıqlarla deyil, həm də geniş pedaqoji, texnoloji və metodoloji kompetensiyalarla təmin edilməlidir.

3. Tədqiqatın məqsədi, vəzifələri və hipotezi

Tədqiqatın məqsədi

Bu tədqiqatın məqsədi “Müasir pədaqoji tələblər kontekstində təsviri sənət müəllimlərinin pəşəkar kompetensiyalarının formalaşdırılması” prosesinin nəzəri-metodoloji əsaslarını müəyyənləşdirmək, mövcud vəziyyəti qiymətləndirmək və kompetensiyaların inkişafı üçün elmi əsaslandırılmış model və praktiki tövsiyələr hazırlamaqdır.

Tədqiqatın vəzifələri

Bu məqsədə nail olmaq üçün aşağıdakı vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir:

1. Müasir pədaqoji tələblərin təsviri sənət müəllimlərinin pəşəkar kompetensiyalarına təsirini nəzəri cəhətdən əsaslandırmaq.
2. Təsviri sənət müəllimlərinin kompetensiya strukturunu və məzmununu müəyyənləşdirən konseptual model təklif etmək.
3. Müəllimlərin mövcud kompetensiya səviyyəsini empirik metodlarla (sorgu və müsahibə) diaqnostika etmək.
4. Kompetensiyaların formalaşdırılması üçün fasiləsiz təhsil və ixtisasartırma proqramlarına dair praktiki tövsiyələr işləyib hazırlamaq.

Tədqiqatın hipotezi

Tədqiqatın hipotezinə görə, fənlərarası inteqrasiyaya və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqinə əsaslanan xüsusi hazırlanmış təlim proqramlarının tətbiqi təsviri sənət müəllimlərinin pəşəkar kompetensiyalarını əhəmiyyətli dərəcədə artıracaq və dərs prosesinin keyfiyyətinə müsbət təsir göstərəcəkdir. Bu yanaşma həm milli təhsil strategiyaları (Vahidova, 2019), həm də beynəlxalq metodoloji prinsiplərlə (Eisner, 2002) uzlaşır.

ƏSAS HİSSƏ

I. Materiallar və Metodlar (Tədqiqatın Metodologiyası)

Bu tədqiqat müasir pədaqoji tələblər fonunda təsviri sənət müəllimlərinin pəşəkar kompetensiyalarının formalaşması prosesini və bu prosesdə qarşıya çıxan əsas problemləri müəyyənləşdirmək məqsədilə aparılmışdır. Araşdırma qarışıq (mixed-method) yanaşma əsasında qurulmuşdur və həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət məlumatlarının paralel təhlilini ehtiva edir. Bu metodoloji yanaşma müəllim kompetensiyalarının çoxölçülü təbiətini daha dolğun şəkildə qiymətləndirməyə imkan vermişdir (bax: Vahidova, 2019; Kərimova, 2021).

Tədqiqat Dizaynı

Tədqiqat deskriptiv model əsasında aparılmışdır. Bu model müəllimlərin mövcud vəziyyətini, kompetensiya səviyyələrini və rastlaşdıqları problemləri obyektiv şəkildə təsvir etmək imkanı verir. Deskriptiv yanaşma həm empirik diaqnostika, həm də pedaqoji təcrübənin təhlili üçün optimal hesab olunur.

İştirakçılar

Tədqiqatda Bakı şəhəri ilə yanaşı ölkənin dörd müxtəlif regionunda fəaliyyət göstərən ümumilikdə **120 təsviri sənət müəllimi** iştirak etmişdir. İştirakçılar sadə təsadüfi seçmə üsulu ilə müəyyənləşdirilmişdir ki, bu da nəticələrin daha geniş müəllim populyasiyasına ümumiləşdirilməsinə şərait yaradır.

Məlumatların Toplanması

Məlumatlar iki əsas vasitə ilə əldə edilmişdir:

1. Strukturlaşdırılmış Sorğu Anketi:

- Müəllimlərin özünüqiymətləndirmə səviyyəsi (5 ballıq Likert şkalası ilə ölçülmüşdür).
- Peşəkar fəaliyyət zamanı üzləşdikləri əsas problemlər.
- Rəqəmsal, metodik və fənn üzrə kompetensiyalara dair suallar.

2. Dərin Müsahibələr:

- 15 müəllimlə aparılmış yarı-strukturlaşdırılmış müsahibələr vasitəsilə onların təcrübələri, çətinlikləri və mövcud təlim-tədris şəraiti haqqında daha geniş məlumat toplanmışdır.
Keyfiyyət məlumatları müəllim baxışlarının kontekstual şərhini təmin etmişdir.

Bu metodların kombinasiyası tədqiqatın etibarlılığını və nəticələrin çoxşaxəli interpretasiyasını gücləndirmişdir (Eisner, 2002).

Məlumatların Təhlili

- **Kəmiyyət məlumatları:** faiz göstəriciləri, orta bal və variasiya üzrə statistika istifadə edilmişdir.
- **Keyfiyyət məlumatları:** tematik kodlaşdırma və kateqoriyalasdırma metodları ilə təhlil edilmişdir.

Bu yanaşma müəllim kompetensiyalarının həm say göstəriciləri, həm də təcrübə əsaslı kontekstləri üzrə qiymətləndirilməsinə imkan vermişdir.

II. Nəticələr (Tədqiqatın Tapıntıları)

Tədqiqatın nəticələri təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar kompetensiyaları ilə bağlı bir sıra mühüm məqamları üzə çıxarmışdır. Aşağıda əsas tapıntılar sistemləşdirilmiş şəkildə təqdim olunur.

1. Kompetensiyaların Ümumi Səviyyəsi

Müəllimlərin özünüqiymətləndirməsinə əsasən (5 ballıq şkala üzrə) aşağıdakı nəticələr əldə edilmişdir:

- **Fənn üzrə kompetensiyalar**

(rəngkarlıq, qrafika, kompozisiya): **orta bal – 3.9 / 5.0**

Bu göstərici müəllimlərin ənənəvi təsviri sənət bacarıqlarına daha yaxşı yiyələndiyini təsdiq edir. Bu tapıntı yerli tədqiqatlarda (məsələn, Kərimov, 2018) da vurğulanan nəticələrlə uyğunluq təşkil edir.

- **Rəqəmsal kompetensiyalar**

(Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW və s.): **orta bal – 2.1 / 5.0**

Respondentlərin **68%-i** bu proqramlarda sərbəst işləməkdə çətinlik çəkdiyini bildirmişdir. Bu, Kərimovun (2022) rəqəmsal metodların tətbiqi ilə bağlı tədqiqatlarında qeyd edilən çatışmazlıqları bir daha təsdiqləyir.

Bu nəticələr göstərir ki, rəqəmsal bacarıqlar üzrə boşluq müəllim fəaliyyətinin keyfiyyətinə ciddi təsir edən əsas problemlərdən biridir və müasir təhsil tələbləri ilə ziddiyyət təşkil edir (Eisner, 2002).

2. Peşəkar Formalaşma Zamanı Rast Gəlinən Əsas Problemlər

Sorğu nəticəsində müəllimlər tərəfindən qeyd olunan problemlər aşağıdakı kimi sıralanmışdır:

Sıra	Problem	Təsdiq edən müəllimlərin faizi
1	Təlim-tərbiyə prosesində material çatışmazlığı	92%
2	Rəqəmsal sahədə bilik boşluğu	75%
3	Peşəkar inkişaf imkanlarının məhdudluğu	63%
4	İnnovativ metodlara keçiddə psixoloji çətinliklər	55%
5	Şagirdlərin motivasiya problemi	48%

Bu göstəricilər təsviri sənət müəllimlərinin fəaliyyətinə birbaşa təsir edən sistemli maneələri üzə çıxarır:

- **Material çatışmazlığı – 92%**

Bu nəticə sərgi, rəsm, kompozisiya və digər praktiki fəaliyyətlərin həyata keçirilməsinə mane olur. Əvvəlki tədqiqatlarda da (Kərimova, 2021) təchizat problemi ciddi faktor kimi qeyd olunmuşdur.

- **Rəqəmsal bilik çatışmazlığı – 75%**

Müasir incəsənət təlimi rəqəmsal alətlərsiz təsəvvür olunmadığı üçün bu ciddi metodoloji boşluq sayılır.

- **Psixoloji və metodiki çətinliklər – 55%**

İnnovativ dərs modellərinə keçid prosesində müəllimlərin adaptasiya problemi mövcuddur.

Bu tapıntılar göstərir ki, həm maddi-texniki baza, həm də pedaqoji-psixoloji hazırlıq sahəsində sistemli dəstəyə ehtiyac böyükdür.

III. Müzakirə (Nəticələrin Təhlili və Şərhi)

1. Tapıntıların Təhlili

Tədqiqat nəticələri təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar fəaliyyətində həm institusional, həm də metodoloji xarakterli çətinliklərin mövcud olduğunu aydın şəkildə ortaya qoymuşdur. Əldə edilən göstəricilər – xüsusilə material çatışmazlığı (92%) və rəqəmsal bilik boşluğu (75%) – müəllimlərin müasir pedaqoji tələblərə uyğun dərs təşkil etməsi üçün zəruri olan şəraitin tam təmin olunmadığını göstərir. Bu nəticə əvvəlki tədqiqatlarla da üst-üstə düşür; məsələn, Kərimova (2021) qeyd edir ki, tədris mühitinin zəif texniki təminatı yaradıcı təlim mühitini məhdudlaşdırır və müəllimin metodik yeniliklərdən istifadəsini çətinləşdirir.

Rəqəmsal kompetensiyaların aşağı səviyyədə (orta bal 2.1) olması Kərimovun (2022) rəqəmsal metodların tətbiqi ilə bağlı tədqiqatlarında vurğulanan tendensiyalarla uyğun gəlir. Belə ki, müasir sənət təhsilində rəqəmsal texnologiyalar mühüm yer tutsa da, regionlarda bu sahədə xüsusi təlimlərin azlığı müəllimlərə həmin bacarıqları mənimsətməkdə çətinlik yaradır. Bu uyğunsuzluq həm milli təhsil strategiyalarında qeyd edilən rəqəmsallaşma hədəfləri (Vahidova, 2019), həm də beynəlxalq mühitdə sənət təhsili ilə bağlı çağırışlar (Eisner, 2002) fonunda diqqətəlayiqdir.

Psixoloji və metodiki çətinliklər (55%) isə göstərir ki, müəllimlər innovativ dərs modellərinə keçid üçün həm psixoloji hazırlığa, həm də metodik dəstəyə ehtiyac duyurlar. Yeniliklərin tətbiqinə müqavimət və qeyri-müəyyənlik hissi çox zaman pedaqoji səriştənin yetərsiz olduğu hallarda özünü daha güclü şəkildə göstərir (Kərimova, 2021).

Ümumilikdə, tapıntılar təsviri sənət müəllimlərinin fənn üzrə ənənəvi bacarıqlara daha yaxşı məsuldar olsa da, rəqəmsal, inklüziv və metodik kompetensiyalarda ciddi boşluqların olduğunu göstərir. Bu isə müəllim hazırlığı sisteminin yenidən qurulmasını, davamlı ixtisasartırma proqramlarının gücləndirilməsini və tədris mühitinin modernləşdirilməsini zəruri edir.

2. İnkişaf Perspektivləri və Təvsiyələr

Aparılan təhlil təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar inkişafını təmin etmək üçün çoxşaxəli və sistemli tədbirlərin görülməsinin vacibliyini göstərir. Aşağıdakı istiqamətlər prioritet kimi qiymətləndirilə bilər:

1. Tədris Mühitinin və Təchizatın Gücləndirilməsi

Təsviri sənət dərslərinin keyfiyyətini artırmaq üçün məktəblərdə material təminatı, rəssamlıq ləvazimatları, rəqəmsal tablet və qrafik proqramlarla işləmək üçün avadanlıqlar mütəmadi şəkildə yenilənməlidir. Bu, yaradıcılığa əsaslanan fənn üçün fundamental şərtidir (Eisner, 2002).

2. Rəqəmsal Kompetensiyanın İnkişafı

Müəllimlər üçün rəqəmsal rəsm, foto-redaktə, qrafik dizayn və animasiya üzrə praktiki yönümlü təlim proqramları təşkil edilməlidir. Bu sahədə Kərimovun (2022) təklif etdiyi kimi, proqram təminatı üzrə mərhələli təlim modullarının tətbiqi məqsədəuyğundur.

3. Metodiki Dəstək və İnnovativ Yanaşmalar

Metodiki mərkəzlər tərəfindən müəllimlərə layihə əsaslı öyrənmə, interaktiv dərs modelləri, tədqiqat yönümlü fəaliyyətlər və fənlərarası integrasiya üzrə fasilitasiya proqramları təşkil olunmalıdır (Kərimova, 2021).

4. Praktiki Tədrisin Gücləndirilməsi

Universitetlərin təsviri sənət ixtisaslarında tədrisin daha çox praktiki istiqamətə yönəldilməsi tövsiyə edilir. Bu, tələbələrin gələcək müəllim kimi həm texniki, həm də pedaqoji bacarıqları adekvat səviyyədə formalaşdırmasına şərait yaradacaqdır (Vahidova, 2019).

Nəticə

Bu tədqiqat təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar kompetensiyalarının müasir pedaqoji tələblər fonunda yenidən qiymətləndirilməsinin zəruri olduğunu nümayiş etdirmişdir. Qarışıq

metodologiya əsasında aparılan sorğular və müsahibələr müəllimlərin mövcud vəziyyətini obyektiv şəkildə diaqnostika etməyə imkan vermişdir.

Əldə edilən nəticələr göstərir ki:

- Müəllimlər ənənəvi fənn üzrə bacarıqlarda yüksək göstəriciyə malikdirlər (orta bal 3.9).
- Rəqəmsal kompetensiyalar ən zəif sahədir (orta bal 2.1; 68% çətinlik bildirir).
- Material çatışmazlığı (92%) və metodiki-psixoloji çətinliklər (55%) təhsilin keyfiyyətinə ciddi təsir göstərir.

Bu nəticələr tədqiqatda irəli sürülmüş hipotezi təsdiq edir: **rəqəmsal texnologiyalar və fənlərarası integrasiyaya əsaslanan xüsusi hazırlanmış təlim proqramları təsviri sənət müəllimlərinin peşəkar səviyyəsini əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldə bilər.**

Tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, təqdim olunan tövsiyələr təsviri sənət müəllimlərinin ixtisasartırılması, təlim proqramlarının modernləşdirilməsi və tədris mühitinin yaxşılaşdırılması üçün real istiqamətlər təqdim edir. Bu isə nəticə etibarilə ölkədə sənət təhsilinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmətdir.

Ədəbiyyat siyahısı

Babazadə, Z. (2025). The first influences of western literature on Azerbaijan literature: Modernism and tradition in the works of Akhundzadeh. *Acta Globalis Humanitatis et Linguarum ISSN: 3030-1718 Vol. 2, No. 1 (2025): Veris*.

Babazadə, Z., & Qənbərov, M. (2025). Specific Aspects of the Motif of Immortality in Literature. *Acta Globalis Humanitatis Et Linguarum*, 2(2), 215-222. <https://doi.org/10.69760/aghel.025002114>

Eisner, E. (2002). *The arts and the creation of mind*. Yale University Press.

Kərimov, A. B. (2022). Təsviri sənətdə rəqəmsal metodların tətbiqi. *Elmi Əsərlər Toplusu*, 3(2), 45–58.

Kərimov, Y. Ş. (2018). *Sənət təhsili və müasir pedaqogika*. Bakı: Mütərcim Nəşriyyatı.

Kərimova, S. (2021). *Pedaqoji innovasiyalar: Nəzəriyyə və təcrübə*. Bakı: Azərnəşr.

Mammadova, S. (2025). Xarici dilin tədrisi zamanı tələbələrdə mədəniyyətlərarası ünsiyyət kompetensiyasının formalaşdırılmasının yolları. *Journal of Azerbaijan Language and Education Studies*, 2(3), 176-183.

Nəzərov, M., & Mədədov, P. (2024). FUNDAMENTAL TƏHSİLİN İNKİŞAFININ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ AKMEOLOJİ YANAŞMA. *Scientific Works/Elmi Eserler*, 42(1).

Vahidova, D. S. (2019). *Təhsilin inkişaf strategiyası*. Bakı: Elm və Təhsil.

Received: 01.11.2025

Revised: 03.11.2025

Accepted: 12.12.2025

Published: 13.12.2025